

KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK I.

Az állam működése

Magyarország az Európai Unióban

Szerző:	Bán Áron
Témakör:	A magyar állam
Az óra témája:	Az alkotmány
Felhasznált eszközök:	közig. tankönyv: – <i>I. jegyzet</i> 44–45. old. Egyéb: – https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv ; – https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_12/fejezet_06_fejezetnyito ; – Borhegyi Péter, Bódy Zsombor, Kojanitz László, Szász Péter: Történelem 12. OFI, 2012. – Borhegyi Péter, Paksa Rudolf, Boronkai Szabolcs: Történelem 11. OFI, 2012. – Borhegyi Péter: Történelem 10. OFI, 2012.
Kapcsolódás más tantárgyhoz: van/nincs	van: történelem tantárgy, 12. évfolyam: Állampolgári jogok és kötelességek

Óravázlat

Idő (perc)	Feladat	Módszer	Eszköz
1'	Adminisztráció		e-napló;
6'	<p>Óra eleji ismétlés</p> <p>Téma bevezetése: mi az alkotmány? Fogalom meghatározása, előzetes ismeretek aktivizálása,</p> <ul style="list-style-type: none"> – hol találsz korábbi tanulmányaid során az alkotmány kifejezéssel? – ismert jellemzői? – példák? – alkotmány szerepe az állam működésében? <p>Motiváció</p> <p>Téma aktualizálása: alkotmányosság vitája a 2021-es ellenzéki előválasztási kampányban.</p>	<p>tanári magyarázat</p> <p>Frontális beszélgetés tanári irányítással</p>	<p><i>előzetes tudás:</i> történelem 10–11. évfolyam (<i>Az alkotmányosság jellemzői: Anglia és az április törvények</i>); 1–2. dia;</p>
10'	<p>Új ismeretek átadása</p> <p>Az alkotmány típusainak rögzítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – történelmi alkotmány – írott/kartális alkotmány <p>Az egyes típusok jellemzőinek rögzítése és közös megbeszélése. Az egyes elemekhez példák rendelése az előzetes ismeretek (történelem tantárgy) segítségével.</p>	tanári magyarázat	3. dia; közig. jegyzet I. 44–45. oldal alapján;
25'	<p>Új ismeretek átadása</p> <p>Magyar alkotmánytörténelmi áttekintés: A magyar alkotmányosság legfontosabb állomásainak áttekintése kronológiai sorrendben:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rendi alkotmány időszaka – polgári alkotmány időszaka – XX. századi időszaka – kartális alkotmányok 1949 után <p>A diákok csoportokban dolgozva az egyes időszakokhoz összegyűjtik már megszerzett ismereteik segítségével a jellemző törvényeket és sajátosságokat.</p> <p>Az összegzés közösen, tanári vezetéssel történik. A szakasz végén tanári összegzés, melynek célja egyfajta tematikus áttekintése a magyar alkotmányosság fejlődésének.</p>	<p>páros munka</p> <p>Frontális beszélgetés tanári irányítással</p>	<p><i>I. közig. jegyzet 44-45. oldal alapján:</i> a felmerült példák megvizsgálása/átbeszélése; 4–8. dia;</p>

Óravázlat

Idő (perc)	Feladat	Módszer	Eszköz
35'	Feladatmegoldás Magyarország Alaptörvényének áttekintése: a 2011-ben elfogadott és 2012-ben hatályba lépett Alaptörvény felépítésének és sajátosságainak áttekintése.	tanári magyarázat	9–10. dia; Alaptörvény;
44'	Forráselemzés – példaelemzés Az Alaptörvény tartalmának kritikai vizsgálata: párokban dolgozva, az Alaptörvény példányainak kiosztásával a szöveg egyes elemeinek áttekintése és közös megbeszélése. szempontok: <ul style="list-style-type: none"> – népszavazás – Alkotmánybíróság – preambulum – jogfolytonosság – „Isten használata?” – társadalmi konszenzus kérdése A szakasz igény esetén a következő órán folytatható.	Frontális beszélgetés tanári irányítással	11. dia; Alaptörvény könyvtári példányainak kiosztása;
45'	Elköszönés óra lezárása	Tanári közlés	

Az óravázlatban szereplő diasor

III) A magyar alkotmány

1

1) Bevezetés: *Mi az alkotmány?*

= **legfontosabb jogforrás** → Magyarországon: az **Alaptörvény (2012)**

→ elfogadás/módosítás az Országgyűlés joga 2/3-os többséggel

→ nem lehet vele ellentétes jogforrás

→ legfontosabb *szabályok* gyűjteménye:

- államszervezet felépítése
- állampolgárok jogai és kötelességei
- államhatalom korlátozása

külső
jellemzők

belső/tartalmi
jellemzők

Az alkotmány típusai:

történeti alkotmány

törvények sokasága

szokásjog

pl. Anglia

pl. USA (1787);
Magyarország (2012)

írott/kartális alkotmány

egyetlen összegyűjtött
jogforrás

alkotmány: jogi hierarchia élén!

2) Magyar alkotmánytörténet

Történeti vagy kartális alkotmány?

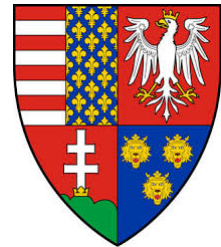
dokumentumai?

1) rendi/nemesi alkotmány időszaka

- kiindulópontja: **nemesi nemzet**
- **előjogok és rendi kiváltságok**
- polgári szemék hiánya

intézményei:

szabad királyválasztás, nemesi ellenállási jog,
országgyűlés, vármegyei önkormányzatok

minek a hatása?

felvilágosodás +
francia forradalom

2) polgári alkotmány időszaka

1790. évi X. törvény

→ Magyarország önállóságának kinyilvánítása (*Habsburg Birodalmon belül*)

→ saját törvények → → saját alkotmány

reformkor időszaka

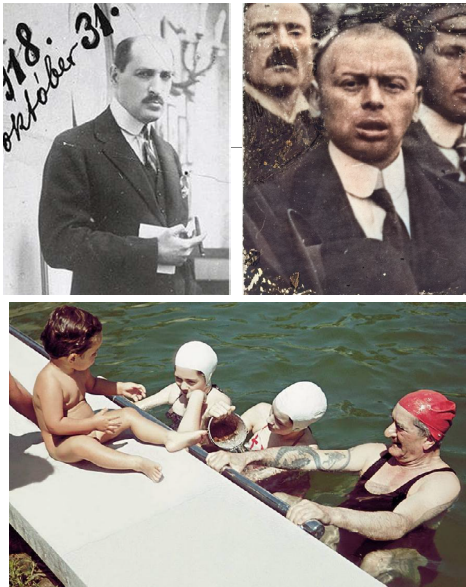
→ polgári szabadságjogok előtérbe kerülése

„Where there are liberties, there is no liberty!”

áprilisi törvények

→ alkotmányos monarchia időszaka (1848-49; 1867-1867)

5

3) XX. század alkotmányos időszaka

1918. november 16.

→ „független, önálló, népköztársaság”

DE: 1919. március 21. → Tanácsköztársaság

→ szovjet típusú alkotmány bevezetése

1920. évi I. törvény

→ „király nélküli alkotmányos királyság”

6

Feladat/ eset leírása/kérdés:

„A Tanácsköztársaság a munkások, katonák és földművesek tanácsainak köztársasága. A Tanácsköztársaság a kizsákmányolóknak semmiféle tanácsban helyet nem ad. A munkások, katonák és földművesek tanácsaiban a dolgozó nép hozza a törvényeket, hajtja azokat végre és bíraskodik azok megszegői fölött. A proletárság a tanácsokban gyakorol minden központi és helyi hatalmat.”

A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság alkotmánya (Elfogadta a szövetséges tanácsok országos gyűlése 1919. június 23-án)

- 1) Mit jelent, hogy a Tanácsköztársaság a kizsákmányolóknak semmiféle tanácsban helyet nem ad?
- 2) Mi az oka szerinted, hogy a dokumentum a dolgozó népről szól?
- 3) Szerinted ez a dokumentum egy demokratikus politikai rendszert ír le?

1946. évi I. törvény „Magyarország államformájáról”

→ **2. köztársaság**

→ szabadságjogok felsorolása

DE: a jogok állami védelmét nem írja elő

1949. évi XX. törvény → írott alkotmány!

→ **szovjet típusú sztálinista alkotmány**

1989. évi XXX. törvény → rendszerváltoztatás „alkotmánya”

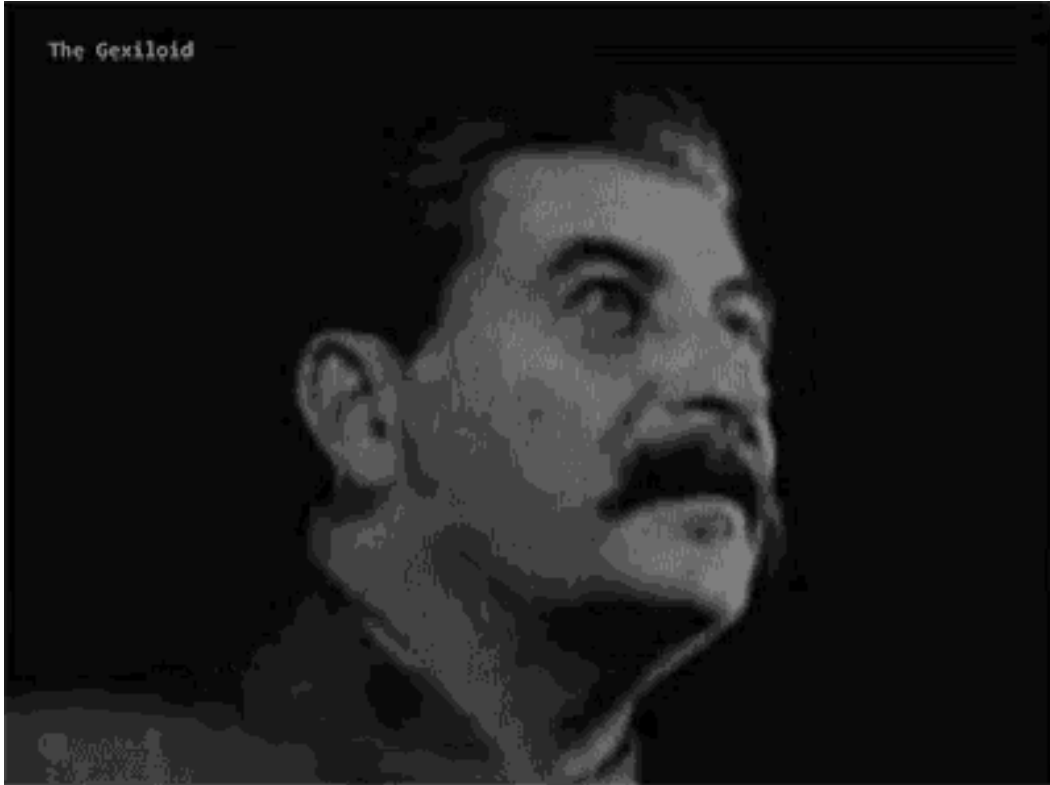
= 49-es alkotmány módosítása: *70%-ban* csere

→ erős német (NSZK) hatás

→ ideiglenes?

szovjet befolyás

Eszközök

3) Az Alaptörvény

2011. április 25. - szavazás

2012. január 1. – hatályba lépés

- Európa Tanács irányelveinek megtartása
- modern, demokratikus jogállam
- 1989-es módosítások figyelembe vétele

Jellemzői – tartalma

1) bevezetés – preambulium

→ Nemzeti Hitvallás

Milyen értékek jelennek meg?

→ konzervatív értékek

→ történelemi tartalom

2) Alapvetés

3) Törzsszöveg

4) Záró rendelkezések

Eszközök

*Népszavazás?
(8. cikkely; 46. old)*

*K cikkely
//eu-s kötelezettség*

XXX. cikkely (36. oldal)

elfogadása, társadalmi konszenzus?

*Nemzet fogalma, annak
következményei?
(D cikkely)*

*Politika vagy jog?
(U cikkely i) pont)*

*„Isten használata”?
(preambulum)*

*R cikkely és a
preambulum*

*1949-es alkotmány a
preambulumban //záró
rendelkezések*

*Jogfolytonosság?
(preambulum)*

*Alkotmánybíróság és
kötségvetés
(N cikkely)*